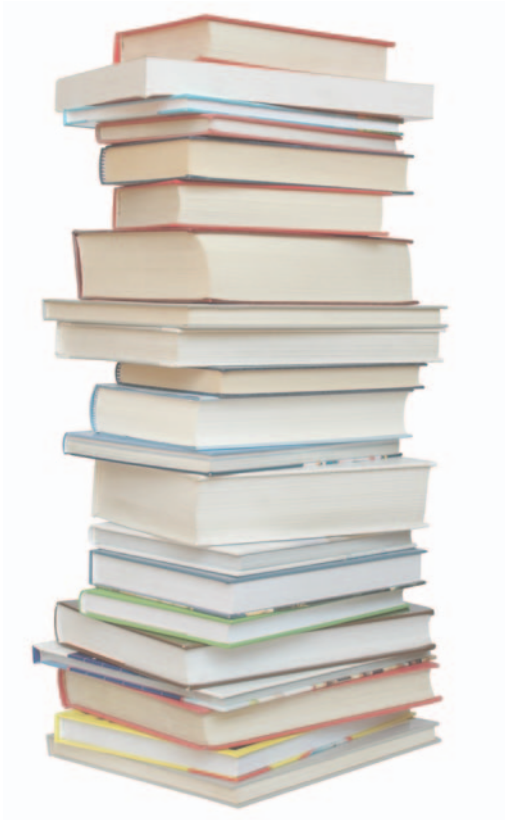

בהוצאה לאור

באחרונה יצאו לאור בהוצאת האקדמיה שני קובצי מאמרים המכילים את פרותיה של הפעילות באקדמיה:

כתובות מלכי אשור – היסטוריה, היסטוריוגרפיה ואידאולוגיה: יום עיון לכבוד חיים תדמור בהגיעו לגבורות

בעריכת ישראל אפעל ונדב נאמן

בקובץ זה מכונסים מאמרים שעובדו מהרצאות שהושמעו ביום עיון שהתקיים בשנת 2003 לכבוד פרופ' חיים תדמור, מייסד החוג לאשורולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. כל המשתתפים ביום העיון הם תלמידיו של תדמור אשר היו לאנשי מחקר והוראה בולטים בתחומם והם רואים בו את מורם המובהק אשר פתח לפנייהם את עולם המזרח הקדום, עיצב את דרכם והשפיע על מגמת התפתחותם. נידונים כאן נושאים מדעיים שעסק בהם תדמור והעמיד אמות מידה חדשות בחקירתם: אידאולוגיות מלכותיות, היסטוריוגרפיה עתיקה, מקורות ודרכי עיבודם, דרכי התעמולה של השליטים וכן סוגיות חברתיות ופולחניות.

ואלה המאמרים שבקובץ: 'חיבור ועריכה, העתקה ומסירה בכתובות אשורבניפל: למלאכת הסופר המלכותי', מאת מרדכי כוגן; 'מצודת-סרגון (דור-שָׁרְפִין): דיוקנו של המלך הבונה', מאת אביגדור ויקטור הורוויץ; 'אסרחדון, מצרים ושוֹבְרֵיָה: פוליטיקה ותעמולה', מאת ישראל אפעל; 'הגלגל המכונף: סמל של אלים ראשיים בתקופת האימפריה האשורית', מאת טלי אורנן; 'כתובות נציבי סוחו בראי ההיסטוריוגרפיה האשורית', מאת נדב נאמן; 'על לידתו ועיצובו של החוג לאשורולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים', מאת חיים תדמור; 'היסטוריה ואידאולוגיה בכתובות שלמנאסר השלישי: ניתוח שינויים סגנוניים באנאלים אשוריים' (באנגלית), מאת שיגאו ימאדה.

Egyptian, Semitic and General Grammar: Studies in Memory of H. J. Polotsky

בעריכת גדעון גולדנברג ואריאל ששה-הלוי

הקובץ מכיל עשרים וחמישה מאמרים שראשיתם הרצאות בסדנה לזכר פרופ' ח"י פולוצקי שהייתה באקדמיה בשנת 2001. רוב המאמרים באנגלית, ומקצתם בגרמנית. הנושאים הנידונים בספר: חייו ועבודתו של פולוצקי; תרומתו של פולוצקי לחקר מערכת הפועל המצרית, מתוך השוואה לעברית המקראית; עיונים בלשון המצרית; הלשון הקופטית וסוגיות מתודולוגיות הקשורות בתיאורה; מערכת הצורות של הפועל השמי; סוגיות בדקדוק הלשון האכדית; עיונים בלשון תיגרינית, בלשון גוראגה, בערבית ובעברית; ענייני תחביר.

2 + 502 + xx עמודים. 24 X 17 ס"מ. כריכת בד

132 + xxx עמודים, 25 איורים. 24 X 15 ס"מ. כריכת בד

Cristina D'Ancona

*Man's Conjunction with Intellect:
A Neoplatonic Source of Western
Muslim Philosophy*

Proceedings of the Israel Academy of Sciences and
Humanities, vol. VIII, no. 4

עיון מפרות הפעילות באקדמיה:

מוסר בלי אופי

מאת אבישי מרגלית

דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, כרך ט,
חוברת 5

הרעיון שאת ידיעתן של אמתות מושכלות יוצר בנו עיקרון שכלי נבדל, הוא השכל הפועל, אופייני לפילוסופיה הערבית-אסלאמית. בעולם המוסלמי של ימי הביניים, הן במזרח הן במערב, טענו פילוסופים שהשגת המושכלות תלויה בהתחברותו (או הידבקותו, בערבית: אֶתְצָאל) של שכל האדם אל השכל הנבדל הזה. אמנם תורה זו מנוסחת בלשון אריסטוטלית, אך אין לה יסוד בכתבי אריסטו והכול מסכימים שמקורה באלכסנדר מאפרודיסיאס. המאמר שלפנינו דן בהשערה שלתרגום הערבי של החיבור 'יסודות התאולוגיה' מאת פרוקלוס היה תפקיד מכריע בהעברת תורת ההתחברות אפילו במערב המוסלמי, שעל פי הדעה המקובלת היה נתון לחלוטין להשפעת המסורת האריסטוטלית.

מאמר זה בא, על סמך ממצאים אמפיריים, להטיל ספק באפשרות לייחס לבני האדם תכונות אופי שיש בכוחן להסביר ולנבא את התנהגותם. מונחים כמו אומץ, נדיבות ויהירות, שלכאורה מציינים נטיות התנהגותיות גם יציבות וגם עקיבות – יציבות במצבים דומים ועקיבות במצבים משתנים – למעשה אינם מתארים אלא התנהגויות תלויות הקשר. למשל בהקשר של קרב – לוחם אמיץ בקרב רגלים עלול לנהוג בפחדנות בקרב שריון; בין הקשרים – לוחם אמיץ בקרב לא בהכרח יוכיח אומץ במאבקים אזרחיים. מתברר שהסיטואציה המקרית, הנסיבה, המזל – יש בהם כדי להסביר את התנהגות בני האדם טוב יותר מכל הסבר המסתמך על אופי.

המסקנה העיקרית מן הדברים הללו היא שתפקידם של הפוליטיקה, של המוסר ושל החינוך צריך להתרכז בעיצוב סביבתם של בני האדם ולמעט בניסיונות לעצב את אופיים.

